

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5, ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične števe, se prodajajo po 3 nvd. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabržini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe, po 5 nvd. (10 stot.)

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. smrtne, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 2-60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom)

Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcijski lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti števe 20.

Poštno-hranilnični račun števe 841-652. TELEFON št. 11-57.

Veliki boj med križem in polumesecem je začel!

To, kar se začne sedaj, je eden onih gigantskih dogodkov, ki spreminjajo del človeštva in ki jih bodo stoletja zaznamovala stoletjem kot kulminacijske točke v zgodovini.

Te besede je poseben dopisnik pariškega „Journala“ Naudeau v Sofiji brzo javil svojem listu. In mož je imel prav. Francozi ne gledajo ravno prijazno sedanjega balkanskega pokreta. Oni imajo v Turčiji naložene milijarde in zato je tudi sumljivo, da si je francoska diplomacija in posebno ministrski predsednik Poincaré pri zadevah na vse možne načine, da prepreči izbruh vojne. A bilo je vse zaman. Konečno je napočil trenutek, ko se ima biti zadnja bitka med križem in polumesecem, med krščansko kulturo in turškim barbarstvom. Stoletja je bil polumesec v strahu in trepetu Evrope, stoletja so Jugoslovani trpeli pred invazijo turških čet, ki so odvajali njih otroke in jih vzgajali v jančarje, ki so pili njih svoje hareme z njih deklicami, ki so onečastili jugoslovanske žene. Politsočletja so trpeli Jugoslovani pod težkim trinoštvom, politsočletja so balkanski Jugoslovani živeli življenje suženj. Konečno pa je prišel tudi dan vstajenja in odrešenja. Prav ima kralj Ferdinand, ko pravi v svojem proglasu: To je sveta vojna! Da, sveta vojna je to! Saj gre v tej bojni za to, da se milijonom in milijonom balkanskih Jugoslovancov in kristijanov pribori zlato svobodo in človeka vredno existenco. Če kadej popre, občutimo v tem trenutku, da smo mi vsi, od Jadranskega do Črnega morja, od Balkanskega gorovja do Juljskih Alp, od Marice do Soče, en sam narod da sta usoda in bodočnost narodov na Balkanu tesno zvezana z našo — bodočo usodo, da je naša usoda odvisna od njih usode. To čustvo je prešlo instinktivno v najširše sloje našega naroda, ki je preinjen z zavestjo, da je boj balkanskih držav za osvoboditev turških Jugoslovancov boj za osvoboditev vseh Jugoslovancov. Njih boj je tudi naš boj in zato jih spremljajo v njih podjetju naše najiskrene želje, da bi bilo njih delo ovenčano z uspehom.

Bolgari zasedli Kurkale.

SOFIJA 18. (Izv.) Bolgarske čete korakajo v dveh smereh nad Turke. Zapadna armada s srbskimi pomožnimi četami je prekorakala pri Kjustendilu mejo in skuša priti preko Egri-Palanke v Skoplje, kjer se kani združiti z ono srbsko armado, ki je prekorakala mejo pri Ristovcu in se pomika na železnico proti Skoplju. Druga istočna armada, ki tvori glavno vojno silo, pa koraka proti Odrinu in je že na turških tleh. Na meji je pregnala turške predstraže in je zasedla postojanko Kurkale blizu kraja Mustafapaša. Sedaj so Bolgari le še 50 km od Odrina.

PODLISTEK

Osvit.

Slike iz tridesetih let.

Spisal Keaver Šandor Gajski. — Prevel A. E.

Zjutraj se še ni niti prebudil, ko je prišel k njemu inoš grof Janka.

— Gospod grof dajo prositi njihovo gosposstvo, naj izvolijo takoj priti k njim, — je javil sluga. Da bi bil Ivan prej gotov, mu je sam pomagal, ko se je oblačil.

Ni minilo niti četrte ure, pa je bil Ivan že v Kazališni ulici pred grofovo hišo. Grof ga je pričakoval v vrtnu pred vrati starega dvorca.

— Da si mi zdrav, moj sokol! — je vzkliknil živahno in veselo. — Torej bo boj. Tako je treba, dži se junaško in pokazi, da se po tvojih žilah pretaka junaška kri bosanskih Hrvatov.

Ivan se mu je poklonil in se je le nasmešnil na njegove besede.

— A kako veste to, ilustrissime domine?

— Bil je snoč pri meni tvoj prijatelj Kargačević. Okregal sem ga. Zdi se mi, kakor da bi se Kargačević bal zate. Pa sem ga pomiril in dokazal sem mu, da se Staro-Hrvat ne sme umekniti pred ničemer. Pokazal jim moramo, da se ne bojimo nikjer. Prav ljubo mi je, in ti ne skrbi. S hrvatsko desnico je vedno zmaga. Sedaj pa pojdimos

Združenje Srbov s Črnogorci.

PODGORICA 18. (Izv.) Črnogorska severna armada pod generalom Vukotičem koraka od Bjelega polja na sever in je že napredovala za 40 km. Sedaj stoji pri Prijepulju, kjer je pričakovati spopada s Turki. Upati je, da se tu združi zapadna srbska armada s Črnogorci.

Pohod srbskih čet.

DUNAJ 18. (Izv.) Korespondenca „Slavija“ poroča iz Belega grada, da so istočasno, ko je vlada napovedala vojno, že tudi čete prekorakale na celi fronti turško mejo in odkorakale na Kosovo polje. Srbske čete se dele na štiri armade. Zapadna armada gre pri Javoru preko meje in koraka proti Sjenici, druga se pomika po progi Raška—Sjenica, tretja od Vrdarja proti Prištini, a četrta — glavna sila — je stopila na turška tla pri Ristovcu in hiti pred Skoplje. Istočasno pa se je začela pomikati srbsko-bolgarska mešana armada od Kjustendila preko Egri-Palanke, ki si je tudi stavila Skoplje za cilj.

Pri Vrdarju so se že Srbi sprijeli s Turki in so jih pognali nazaj. Sploh bodo, po dosedanjem napredovanju soditi, v mraku že pred Prištino, ki jo bodo gotovo zavzeli.

V Belemgradu vlada silno navdušenje, zlasti še, ker se potrjuje vest, da je stopil sloviti Isa Boljetinac na srbsko stran in se bojuje s 15.000 Arnavti proti Turkom.

Prva grška zmaga.

ATENE 18. (Izv.) Grška armada je začela z ofenzivo. Čete, ki so zbrane na severu, so prekorakale mejo za 15 kilometrov, in so prodrle do Elassona, kjer so se spoprijele z močno turško četo, katero so premagale in si pridobile ugodno pozicijo.

Boj za Skader.

PODGORICA 18. (Izv.) Včeraj in danes vlada ob Skaderskem jezeru nekoliko udušeno razpoloženje, iz česar sklepajo, da se pripravljate obe strani na hud odločilen boj. Turške čete so bile precej pomnožene.

Boj moža proti možu za Berano.

PODGORICA 18. (Izv.) Boj za zavzetje Berane, kjer vsled terenskih razmer niso mogli rabi topov, se je vršil s puškami in bajonetni od moža do moža. Turki so imeli 4000 mož; med temi 1000 albanskih do-

v mojo sobo, da vidim, ali se razumeš v orožje!

In starec je vzlic temu, da je šepal z nogo, hitro odkorakal v hišo. Bil je ves živ in navdušen, kakor kak mladenič! — Nekolikokrat je vzkliknil, kako ga veseli, da se je Ivan tako izkazal. Nista še niti prišla v sobo, ko mu je že povedal dva ali tri svoje podrobne dogodke iz mladosti in mu dal nekaj svetov za boj.

V sobi mu je pokazal sablje in pištole in Ivan jih je moral vpričo njega vzeti v roke in napraviti nekoliko udarcev.

— Razumeš stvar! A kje si se učil?

— Nekoliko v Z-grebu pri učitelju mečevanja Ignacu, nekoliko pa tudi v Požunu.

— Zadovoljen sem s teboj, sinko! A sedaj najti povem še nekaj. Torej, čuj, eh — kakšni ljudje so to? In to naj bi bilo viteško ponašanje pred ljudmi. Veš, da sem bil včeraj pri škofu na obedu. Tu sem seveda govoril z banom. Pa veš, kaj me je vprašal?

— Kaj, ilustrissime domine?

— Ko smo včeraj ostali v županijski dvorani — je nadaljeval grof — in se pogovarjali — saj veš, o čem — je bil tam kaj tudi neki Madjar, uradnik cenzorjev. Ta človek je z nekim Barakovićem in še dvema ali tremi pravniki odšel v banski dvorec, tam nujno zaprosil za avdienco in prijavil vse, kar sva govorila jaz in Gaj. Zahtevali so od bana, da odredi proti nam strogo

brovoljcev in en polk bašibozukov. Turki so se bojevali z veliko srditostjo in niso zapustili okopov niti tedaj, ko so bili že Črnogorci med njimi. Razvil se je boj moža proti možu. Konečno so si Turki z nasajenimi bajonetni odprli pot in se umaknili po cesti proti Skoplju. Okoli 500 mož pa je bilo odrezanih in te so Črnogorci ujeli. Med ujetniki je bilo mnogo ranjenih.

Petrov odhod iz Beleggrada.

BELGRAD 18. (Kor.) Kralj Peter je odšel davi ob 5. s princem Jurijem, ministrskim predsednikom Pašičem in vojaškim štabom v Niš. Na kolodvoru so se bili zbrali člani vlade in skupščine, ruski, bolgarski in grški poslanik, mitropolit, državni dostojanstveniki in mnogobrojna množica. Po kratki molitvi se je poslovil kralj od poslanca z besedami: „Grem k svoji hrabri armadi in upam, da se vrnem zmagoslavni“. Poslanci so vzkliknili: „Bodi naša volja!“, nakar je podell mitropolit Dimitrij kralju blagoslov. Po tem pa se je vladar poslovil od princa Pavla, ki ostane v Belemgradu in je stopil v dvorni vlak, kojega odhod je narod pozdravljaj z burnim „Zivio“!

Vojni proglas kralja Ferdinanda na narod.

SOFIJA 18. (Bolg. brz. ag.) Kralj Ferdinand je naslovil na narod sledeči proglas: „Bolgari! Tekom 25 let svojega vladanja sem si vedno prizadeval, da bi z mirnim kulturnim delom pospeševal napredek, srečo in slavo Bolgarije in sem želel, da bi v tej smeri vedno napredoval bolgarski narod. Previdnost pa je odločila drugače. Prišel je trenutek, ko se mora bolgarski narod odločiti med blagodatno miru ter zgrabit za orožje, da reši veliko nalogo. Po 35 letih našega osvobodjenja se našim bratom po krvi in veri onostran Rla in Rodope še ni posrečilo, da bi bili dosegli človeka vredno življenje. Vsi naporji velesil in bolgarske vlade niso bili v stanu, da bi bili za turške kristijane dosegli človeške pravice in svobodo. Solze balkanskih Slovanov in trpljenje milijonov kristijanov so morale ganiti srca nas, ki smo njih bratje po plemenu in veri in ki se imamo zahvaliti za svojo svobodo veliki krščanski osvobodilci in bolgarski narod ni pozabil preroških besed carja-osvoboditelja, da je delo dovršeno le do polovice. Naša ljubezen do miru je izcrpljena in ni nam ostalo drugo sredstvo, da prihitimo na pomoč krščanskim narodom, nego da zgrabimo za orožje. Uvideli smo, da jim moremo le s tem sredstvom zagotoviti življenje in imetje. Anarhija v Turčiji je ogrožavala tudi naš narod. Po grozodejstvih v Šiplju in Kočani je turška vlada odredila mobilizacijo svoje vojske, mesto da bi bila dala oškodovanim zaščitenje in pravice, kakor smo zahtevali. Naše potrpljenje je bilo torej post vljeno na hudo poskušnjo. Čut človečanstva in krščanska ljubezen, sveta dolžnost, da hitimo na pomoč ljudstvu, ki je ogroženo, da ga iztrebijo, čast in dostojanstvo Bolgarije nas so prisilili, da smo poklicali pod orožje sinove domovine, ki so

opazovanje, da nas povabi „ad audiendum verbum“. Ban mi je pripovedoval vse in me vprašal, kaj je na stvari. Ljubezniv in pošten človek je. Strinjal se je popolnoma z menoj, ko sem mu povedal, da nam naša konstitucija dovoljuje take dogovore. Samo nekaj mu ne ugaia in to je moja misel o uvedbi hrvatskega jezika. Tudi Gajevoga načrta o časopisu ne odobrava popolnoma. Boji se Madjarjev, proti katerem v ostalem namerava tudi sam najodločnejše braniti latinski jezik. — Torej vidiš, do prostih ova-duhov se ponižujejo ti ljudje! Povem to tudi Gaju, da bo vedel, odkod ga že sedaj čaka nasprotaj veter. Toda ne dajmo se — in ne bojmo se! Treba je sedaj tem vztrajneje in tem odločneje oprijeti se stvari in to takoj. Tu ne sme biti nikakega odganjanja. Jeseni bomo volili nuncije za požunski sabor; treba je, da pridejo tjaka vredni rodoljubi. — Ivan je ostal še nekaj časa pri grofu, dasiravno je prišel grofov upravitelj, da mu poroča o gospodarskih stvareh.

— Kaj je z Jamnico? Ali ste razpisali dražbo?

— Sem, vaše presvetlo gosposstvo! Je že gotovo. Lahko takoj odpošljem v „Intelligenzblatt“ — „Agramer Zeitung“.

— Pokažite! — Upravitelj mu je podal čisto spisano polo. Grof je prečital brez oči, mračno pogledal upravitelja, potem pa je ježno vrge papir v kot.

— Zakaj je to nemško? — je vprašal strogo. (Dalje.)

pripravljeni, braniti jo. Naše podjetje je dobro, pravično in sveto. Z neomajljivo vero v varstvo in zaščito Vsemogočnega naznanjamo bolgarskemu narodu, da je Turčiji napovedana vojna za človečanske in krščanske pravice. Naročam vrli bolgarski armadi, da stopi nemudoma na turška tla. Na naši strani se bodo borili v isto svrhu proti skupnemu sovražniku naši balkanski zavezniki, Srbija, Grška in Črnagora, in v tem boju krščanstva proti polumesecu, svobode proti tiraniji, bomo gotovo imeli na svoji strani simpatije vseh onih, ki ljubijo pravico in napredek. Močni vsled teh simpatij morejo junaški bolgarski vojniki osvežiti spomine na junaške čine svojih prednikov in hrabrosti naših učiteljev-osvoboditeljev Rusov ter stopati od zmage do zmage“.

Proglas je podpisal kralj; sopodpisani so ministri.

Bolgarski poslanik porti v slovo.

SOFIJA 18. (Bolg. ag.) Vlada je ukazala bolgarskemu poslaniku v Carigradu, da priloži porti: Ker porta na identično noto bolgarske, srbske in grške vlade, predane dne 13. oktobra, ni odgovorila in ker je že itak radi zaplembe srbske municije in helenkih ladij, ki se je izvršila čisto proti mednarodnemu zakonu, resni položaj postal sedaj radi kršenja mednarodnih načel in napadov na bolgarske in srbske prednje straže in radi prekinjenja diplomatskih vezí še bolj resen, obžaljuje bolgarska vlada, da mora prijeti za orožje in prepustiti otomanski vladi odgovornost za prekinjenje diplomatskih odnosajev med Bolgarsko in Turško.

Bolgarska vlada je razven tega ukazala poslaniku Saratovu, da priloži porti, da se smatra Bolgarija od trenutka, ko je podala noto, v volnem stanju napram Turčiji in da on zapusti v najkrajšem času mesto, ker je njegova misija končana. Razven tega izjavlja, da lahko zapustijo vsi na Bolgarskem prebivajoči Otomanci deželo, kadar se jim zazdi, da pa tudi lahko ostanejo tam in zaupajo svetosti zakonov.

Srbska vlada — Turčiji.

BELGRAD 18. (Kor.) Srbski poslanik je predal bolgarski enako se glasečo instrukcijo Turčiji, s katero pojasnjuje, da mora Srbija zgrabit za orožje in prepustiti Turčiji odgovornost, ker ta ni hotela odgovoriti na prejšnjo noto in je prekinila diplomatske odnose.

Srbska vlada prosi dobrohotne nevtralnosti.

BELGRAD 18. (Kor.) Srbski odposlanci so dobili nalog, da vladam, pri katerih so akreditirani, izroče noto, ki pravi: Ker se je anarhija, ki vlada v Turčiji in tako globoko segajoče moti varnost sosednjih dežel, v zadnji čas še poslabšala, so vevlasti smatrali za potrebno, da vzamejo v svojo roko uveljavljenje reform, določenih v članu 23 berlinske pogodbe. V svojem odgovoru na to izjavo skupne volje Evrope se je visoka porta zatekla k postopanju, ki se ga je že poslužila več nego enkrat. Izjavila je, da izvede resne reforme toliko v evropski Turčiji, kolikor v azijskih provincijah, da pa ne verjame, da bi bilo vnanje vplivanje koristno za izvedenje reform. Ta obljuba turške vlade, da sama izvede reforme, pa naleta povsod na nezaupanje, o čemer je govoril že grof Andrassy v svoji noti od 30. dec. 1875. Dogodki so več nego je potrebno pokazali opravičenost tega nezaupanja. Zato so vlade Bolgarske, Grške in Srbije, ki niso mogle več trpeti trpljenja svojih so-plemenjakov v Turčiji, ter položaja, ki je poln nevarnosti za bodočnost, sklenile zahtevati izdatno kontrolo za ugotavljanje takih radikalnih reform, ki bi bile sposobne za zboljšanje žalostnega položaja in pomirjenje na balkanskem polotoku. Ker pa se je tudi ta zadnji poskus — čegar umerjena forma je bila v protislovju s provokatoričnim vedenjem Turčije, ki je brez resnega razloga mobilizirala proti balkanskim državam, izjavila in je visoka porta odredila pretrganje diplomatskih odnosajev, sp Bolgarska, Grška in Srbska vlada v svoje obžalovanje prisiljene, zateči se k silni orožja. Srbija, ki se od tedaj nahaja v vojnem stanju s Turčijo, je poslala le-tej formelno izjavo, odgovarjajočo članu I. konvencije od 17. okt. 1907, glede zapričetka sovažnosti. Srbija se nadeja, da je cilj, ki ga zasleduje z vojno napovedjo, v soglasju z interesi onih civiliziranih narodov. Pučji, ki žive v provinciah, ki jim hoče dati vojna trajno pomirjenje, le pridobe s tem pacificiranjem. Pod režimom reda, svobode, napredka je narodnim interesom vseh dežel zagotovljena varnost, zagotovljeno isto materijelno vspevanje in industrijeln razvoj in bosta predmetom istotako stalne kakor prosvetljene brige. Tako meni kraljeva vlada, da more računati na

simpatije prijateljskih narodov in naslovlja na vlade svoj apel, da jej pri tej težki nalogi, ki jo ravnokar jemlje na-se, ne odteguje svoje dobrohotne nevtralnosti!

Proglas turškim narodom.

BELGRAD 18. (Izv.) Danes so objavili kraljevi proglas na armado o vojni napovedi, ki je zelo kratek. Nadalje so izdali proglas v srbskem, arnavskem, bolgarskem in turškem jeziku, ki ga porazdele med narod v Turčiji. V njem se glasi, da se srbske čete bore za svobodo in enakopravnost in to samo proti turški vladi in armadi, nikakor pa ne proti narodu. Porazdeliti kanijo 100.000 izvodov.

Turki se puntajo!

PODGORICA 18. (Izv.) Pri zavzetju Beran so Črnogorci ujeli mnogo turških oficirjev. Teh je eden pripovedoval, da se je pred padcem Jezevine del čet spuntal in ušel.

Spopad med Srbi in Turki.

SOLUN 18. (Izv.) Tu se glasi, da so Srbi napadli pri Sjenici v novopazarskem vilajetu turške prednje straže, ki so prihajale od Pristine.

Bolgarski diplomat — špijon?

CARIGRAD 18. (Izv.) Drugega tajnika bolgarskega poslanstva, ki je ogledoval turške čete pri Sv. Stefanu, so zaprili, ker ga imajo na sumu, da je bolgarski špijon.

Bolgarska carica pri rudečem križu.

LONDON 18. (Izv.) Tukajšnji listi javljajo, da je bolgarska carica odšla na mejo, kjer je prevzela vodstvo pri oskrbi ranjencev.

Rumunija — neutralna.

SOFIJA 18. (Izv.) Iz uradnega vira prihaja vest, da ostane Rumunija neutralna. To je povzročilo tukaj veliko zadoščenje in Bolgarija boede sedaj z mirno vestjo postavila proti Turčiji vidinsko divizijo, ki je bila sedaj ob Donavi vezana radi sumljivega obnašanja Rumunije.

Turška pritožba radi Rusov.

CARIGRAD 18. (Kor.) Porta se je pritožila pri ruskem poslanstvu, da moti ruska stacionarka s svojimi aparati brezlično zvezo med Carigradom in floto, ki križari po Črnem morju.

Grško delavstvo za balkansko svobodo.

ATENE 18. (Izv.) Grške delavske zbornice so imele skupni sestanek, na katerem so sklenile, da se obrnejo na tovariše v Evropi in Ameriki s pozivom, da jih podpirajo v njih boju za svobodo in človečanstvo.

Kretska milica za Grško.

PARIZ 18. (Kor.) Neki list poroča iz Kaneje, da je včeraj 800 vojakov kretske milice pod poveljstvom podoficirjev na krovu parnika „Pinos“ odrinilo proti Pireju. Kretska vlada baže ni mogla ladje zadržati in tudi ne more preprečiti najemanja vojakov. V Kandiji se je baže ukrcalo že 1000 vojakov.

Angleži ne škilijo na Kreto.

DUNAJ 18. (Kor.) Dunajski poslanik je zaprosil „Fremdenblatt“, da dementira včerajšnjo vest „Tempsa“, glasom katere bi bil izjavil angleški poslanik, da hoče Anglija Kreto. Cart wigt se ni nikdar niti tako niti slično izrazil.

Drobne vesti o vojni.

* V bitki na Dečiču je neki mladi Črnogorec izgubil nogo. Spravili so ga na konja in vodili v bolnišnico. Črnogorke, ki so ga srečavale, so mu čestitale na rani, ki jo je dobil. On pa je odgovarjal: „Res sem srečen. Odrezal sem štirim Turkom glave. Eno nogo za štiri glave! Dobro sem jo prodal!“

* Dopisnik nekega berlinskega lista se je v Podgorici razgovarjal z ujetim poveljnikom posadke v Tuzi, polkovnikom Halil bejem, ki je rekel, da so Črnogorci pretrgali vodovod v Tuzi in je bila posadka zato šest dni brez vode. Ogenj iz črnogorskih 15 centimetrskih topov je bil uničujoč. Ni bilo nikake nade več in posadka se je morala udati. Dalje je polkovnik izjavil, da smatra vse to za kismet — usodo. Bašibozuke smatra Halil bej za nesrečo. Discipline ti ljudje ne poznajo. Prehajajo brez povelja k napadu, a obenem tudi zbeže, kadar se jim poljubila. Halil bej se je tudi pritoževal o nezadostni preskrbi fortov v Tuzi z artiljerijo.

* „Neue Freie Presse“ pravi, da se nobena velesila ne sme umešati v današnjo vojno, a da od druge strani Evropa ne bo hotela dolgo gledati žalostni prizor tega prelivanja krvi. Uboga Evropa! Ona ni bila v stani, da bi preprečila izbruh vojne, pa sedaj naj bi jo ustavila, kadar se jej bo ljubilo? Saj je ravno ta „Presse“ pisala, da oni, ki ni mogel preprečiti, da začne lokomotiva teči, je tudi ne vstavi, ko je v največjem teku. Lokomotive balkanske vojne tudi ne ustavi nobena sila, dokler ne doseže svojega cilja: da združene slovansko-krščanske balkanske države zasedejo — Carigrad!

BRZOJAVNE VESTI.

Cuvaj res gre!

BUDIMPEŠTA 18. (Izv.) Uradno se poroča, da dajo Cuvaju že te dni slovo. Zgodilo pa se bo to prej nego si kdo misli. Njegov naslednik postane general, ki pozna hrvatski jezik, narod in deželo, kakor je to že v Bosni uvedeno.

Cuvaj se še tolaži.

ZAGREB 18. (Izv.) Korespondentu „N. F. Presse“ je Cuvaj izjavil, da mu ni nič znano o kaki vojaški diktaturi.

Bosenski deželni zbor.

SARAJEVO 18. (Izv.) Bosenski deželni zbor je sklican za torek, 22. oktobra. Predsednik bo dr. Mandić prvi podpredsednik Bašagić in drugi — Šola.

Ogrsko-hrvatski državni zbor.

BUDIMPEŠTA 18. (Izv.) Za početek decembra je sklican ogrsko-hrvatski državni zbor, ki bo skušal po božiču spraviti pod streho proračunski provizorij.

Industrijska kriza na Češkem.

PRAGA 18. (Izv.) „Unlon“ poroča, da so češke tekstilne tvornice ustavile svoj izvoz v balkanske dežele. Vojna je že zdaj povzročila mnogo milijonov škode.

Grožnja hrvatskim dijakom.

PRAGA 18. (Izv.) Hrvatski dijaki, ki študirajo na tuksajšnjih visokih šolah in uživajo štipendije, so dobili iz Zagreba od vlade poziv, da nemudoma zapuste Prago in se vpišejo drugod, ker sicer izgube svoje štipendije.

Povratak slovite rodovine.

SARAJEVO 18. (Izvirno.) Mustafbeg Rizvanbegović, ki se je bil s celo rodovino pred leti izselil v Malo Azijo, se je sedaj zopet vrnil v Stolic. On je potomec že v 13. reku prošle rodovine, katere pripadniki so se odlikovali tudi za časa zavzetja Bosne.

Socijalistovski manifest na Ruskem-Poljskem.

LEVOV 18. (Izv.) „Gazeta Wleczorna“ in drugi poljski listi poročajo iz Varšave, da je osrednji komite socijalno-demokratske stranke priobčil poljskemu narodu dva manifeste, katerih v prvem poziva poljski narod v carstvu Poljskem, da naj v slučaju vojne Rusije s kako državo podpira vsaj s svojo simpatijo nasprotnika. V drugem pa priporoča delavstvu, da se naj za tako vojno dobro pripravi, da bo de moglo uspešno delovati pri razdiranju mostov, pri pospeševanju vojnega begunstva in sploh povsod, kjer bode s svojo pomočjo podpiralo sovražnikovo napredovanje.

BALKANSKA ZVEZA.

Mali nad velikimi!

Gledamo fenomenalno spremembo. V listih namreč, o katerih sodi svet, da so v stikih z „veliko“ evropsko diplomacijo. Fenomen je to, ker je prišel takorekoč čez noč. Mislimo tu posebno na prošlulo dunajsko časopisje, pred vsem na po svojem slavofobstvu in turkofilstvu preznano „Neue Freie Presse“. Še pred 8 dnevi so proglašali staro dogmo svoje balkanske politike kakor nespremenljivo: ohraniti se mora takozvani status quo za vsako ceno, tudi s potoki krvi. A kaj pomenja ta formula evropske diplomacije? Odpira naravnost grozne perspektive za balkanske narode. Odlomki krščanskih narodov, ki žive pod turško peto, naj ostanejo za vse veke sužnji, raja, ki jo more Turek klati po svoji volji. In to barbarstvo naj se perpetuir le zato, da ostane v časti tista nesrečna formula evropske velike diplomacije, oziroma zato, ker je ta diplomacija nesposobna, da bi sestavila kak drugi pametnejši — kulturni koncept za reševanje perečega balkanskega problema!

Ali prišli so dogodki, črnogorski uspehi so presenetili in osupnili evropsko diplomacijo. A logika dejstev in dogodkov je argument nad vsemi argumenti, ki je tudi pri evropski diplomaciji napravil svoj čudež. Niti „Neue Freie Presse“ ne poje več tako samovestno svoje hreščeče pesmi o ohranitvi statusa na Balkanu. Posebno se ta fenomenalna evolucija, došla čez noč, izraža v uvodnem članku dunajske „Zeit“ pod naslovom „Mali in veliki“, ki koncem konca kulminira v priznanju, da so „mali“ balkanski diplomate veliko sposobnejši in agilnejši, nego pa „veliki“ evropski diplomate.

Vsebinska in tendenca članka v „Zeit“ je na kratko taka-le:

Evropski veliki diplomate naj bi že enkrat izprevideli nevspeh svoje formule, ki se glasi: status quo na Balkanu na podlagi reform, ki jih je Turčija zopet enkrat — obljubila. Mali diplomate balkanskih držav so jih visoko nadkrilili. Od velikih evropskih diplomatov z njihovimi formulami se razlikujejo balkanski diplomate v tem, da so ustvarili diplomatsko delo, ki je zmerno za življenje: balkanske zveze. Do izbruha vojne bi se bila ta zveza zadovoljila z reformami — seveda tudi z garan-

cijami za resnično izvedenje. Torej z avtonomijo Makedonije in Stare Srbije. Po izbruhu vojne mora biti balkanski zvezi cilj: popolno osvojenje in anektiranje krščanskih provincij, pripadajočih doslej turški državi. Mali bolgarski diplomat Tošev je izjavil povsem pravilno: „Noben vojak ne bo zapuščal ozemlja, ki si je je priboril z orožjem v roki, razun, ako mu to ozemlje odvzamejo zopet z orožjem v roki“. Ministrski predsednik Srbije, g. Pašić, pa je dal v nekem razgovoru izraza iste ideje, če tudi z drugačnimi besedami: „Namen vojni je, da napravi, krščanov v Turčiji „razvito iz urejeno in za konsum trajno sposobno ljudstvo“! Z jedno suho besedo povedano: održejo naj se od Turčije!

To so ideje, ki vsekako glase razumljive, nego pa tope formule evropske diplomacije, ki še smatra za možno, da bi narodi izvojevali zmagovalno vojno, a plačilo zmage da bi si potem puščali odjemati od par nazadnjaških diplomatov! Naj se nam ne prihaja z analogijo berlinske pogodbe! Saj ta tudi ni vspostavila statusa quo! Saj je tudi ona odrgala od turške države veliko ozemlje: Bosno in Hercegovino. Ideje balkanske zveze imajo tudi spričevalo zgodovine za-se. V vse dele balkanskega polotoka, ki so se odrgali od Turčije, je prodrla evropska kultura, dočim vse reformne akcije Turčije ne veljajo počenega groša. Pa še nekaj. Zvezane balkanske države se bore: eden za vse, vsi za enega. Ali velja to tudi za diplomate vevlasti? „Zeit“ zaključuje svoja razmotrivanja: Mali diplomate imajo za sedaj boljši, modernejši in kulturnemu človeku simpatičnejši koncept, nego veliki diplomate s svojimi formulami. In če si veliki diplomate ne domislijo kmalu kaj pametnega, nastane nevarnost, da mali diplomate ostanejo tudi do konca balkanske krize — večji državniki!

Beligranski dopisnik zagrebškega „Obzora“, Milan Marjanović (nastavljen pri srbskem korespondenčnem biroju) piše o naravi in značaju balkanske zveze povsem analogno gornjim izjavljanjem. Balkanska zveza je bila v svojem jedru le defenzivne naravi, a je postala ofenzivne naravi šele po dogodkih in vedenju Turčije. Ta ofenzivnost in pa vojna, ki jo prinaša seboj, učvršča zvezo toliko, da je smatrati kakor gotovo, da balkanske države — naj že vojna konča tako, ali tako — ostanejo združene za brambo svojih interesov. Zveza bazira na povsem točnem sporazumu o delitvi sfer, vpliva in teritorija, tako, da ne more biti več v tem pogledu nikakih kontroverzij ali sporov. Med Srbijo, Bolgarsko in Črnogoro je vse natančno določeno. Najprej je bil sklenjen sporazum med revolucionarnimi društvi, a pozneje med vladami. Obvezen je in napisan za daljši čas. Zveza je torej jedinstvena moč, ki se bo branila kakor celota in postopala tako, kakor se ji bo zdelo potrebno in kakor bo mogla. Ni dvoma, da je ta odločnost in samostalnost jako iznenadila diplomacijo, ali ta poslednja je iznenadena tudi po dogodkih zadnjih časov. Zveza pa nima že po svoji strukturi nikakih daljnjih političnih teženj. Ona želi le miru in varnega življenja, v katerem bo mogla z delom nadomestiti to, kar je izgubila v bojih stoletij. Nobena evropska sila ne bo a priori odtisnjena z Balkana s svojimi kulturnimi in evropskimi interesi. Zato pa bodo urejene razmere le na korist vseh.

Taka je nova situacija, pred katero stoji sedaj evropska diplomacija, ki naj izvaja primerne posledice — a to ne samo s spremembami oseb na diplomatskih mestih, ampak s spremembo duha te diplomacije na Balkanu in v centrih Evrope.

Mali so pokazali, da so nad velikimi.

Domače vesti.

Smrt poštenjaka. S Kontovela: 15. t. m. je umrl tu po kratki boleznj posestnik Jakob Regent, večletni odbornik in slednjič predsednik tukajšnjega „Gosp. društva“, podpredsednik proseške kontovelske „Zavarovalnice za govejo živino“. Pokojnik je bil blage naravi in mirnega značaja, dober oče, vzoren gospodar in trden narodnjak. Radi teh lastnosti je vžival splošno simpatije. Pri pogrebu dne 16. t. m. je poleg zgoraj omenjenih društev blagohotno sodelovalo tudi pevsko društvo „Danica“. Mnogoštevilno sorerstvo je bilo v dokaz, da je pokojnik užival splošno spoštovanje. Od tuge potrti družini izražamo svoje najgloblje sožalje, a Ti, predregi prijatelj, spavaj mirno v zemlji slovenski!

Za srbski rudeči križ. Danes zvečer ob 8 se bo vršilo v „Slov. Čitalnici“ posvetovanje tržaških Jugoslovancev o načinu, kako da tudi mi pribitimo v pomoč bratom, ki padajo na bojišču „za krst častni i svobodu zlatnu“. Ker se to posvetovanje vrši podlagi § 2 zakona o shajanju, prosimo one rodoljube, ki slučajno niso še preleti

vabila, a bi želeli priti na sestanek, naj se zglasijo pri blagajni kavarnice „Balkan“.

Pripravljali odbor.

So že na delu — z lažmi! Cesar je bilo pričakovati, se je začelo. Šmoki, ki so jih razni nemški listi poslali na bojišče, so že začeli lagati in pretvarjati resnico, da kar smrdi do neba. Lažjejo preveč v svoji brezvestnosti v izvajanju naloge, ki bi jo — morali izvajati! Nič ne vprašuje, kakega izvora so informacije, ki jih je kje ujel, ali — kupil. Vse mu prihaja prav, da je le zaup komodeje. Ali pa si tudi tak-le nemški šmok kar izmišlja dogodke, ki jih potem list priobčuje tiskane z mastnimi črkami kakor velike senzacije „od našega posebnega poročevalca!“ Kako daleč sezata drznost in nesramnost takih-le časnikarskih šmokov v laži, vračanju dejstev in falsificiranju resnice, o tem se nam deli eklatanten vzgled nekateri predvčerajšnji dunajski list. Prinašajo namreč grozomorne brzjojavne vesti o škandaloznih razmerah v črnogorskih bolnišnicah v — Tuziju. Ta kraj pa je šele par dni v rokah Črnogorcev in je bil takorekoč do včeraj pod turško upravo! Govoriti se more torej le o turških bolnišnicah, in če vladajo tam škandalozne razmere, ni pisati tega na račun črnogorske, ampak turške uprave! Tudi o vseh bojih okoli Tuzija so neznansko lagali. Pošljali so šmoki bombastična poročila o groznem porazu črnogorskih čet, naslednjega dne pa je govorila resnična vest, da so Črnogorci zavzeli to pozicijo! Dalje res ne more sezati lažljivost, nego se je zgodilo v tem slučaju.

Prosimo! Naskakajoče čete brez kritja, razpostavljene vsemu ognju sovražnika, — popolnoma porazene — slave naslednjega dne popolno zmago nad več aljšjimi zmagovalci v utrjenih pozicijah! Razsoden človek seveda misli svojo in se smeje šmoku; ali rod nerazsodnih, ali duševno prelenih, da bi sploh kaj mislili, je še velik. In ne najmanjši ravno med Nemci. V zasmeh vsej proslavljeni nemški kulturi, vkljub vsemu Götheju in Schillerju, vzlic vsemu ponosnemu naslovu „naroda mislecev“, ki si ga nadevujejo Nemci v domišljanih si nadlovestvu — vkljub vsemu temu more velikemu delu nemške publike predzrni šmok predlagati tudi največje neskladnosti z gotovostjo, da mu bodo vse verjeli. Izlasti, če je naperjeno proti Slovonom. Saj tako se od nekda vzgaja nemška javnost k sovražstvu do Slovanov. Sovražijo nas, zgražajo se nad nami, proklinjajo nas — ne da bi nas poznali.

Ali povrnimo se k namenu teh vrstic. Opozoriti smo hoteli naše ljudi, naj bodo previdni nasproti raznim neugodnim in žaljivim vestem, ki jih že širijo in jih nemški šmoki bodo še širili ves čas vojne! Seveda moramo biti pripravljeni tudi na neugodne vesti ker je to pregigantska borba in so prevelike stvari v igri, da bi smeli pričakovati čudeža, da bi šlo vse gladko in brez vsakih nesreč. Nikar se ne puščajte vznemirjati in ne kloniti duhom že vsled vsake laži kakega nemškega šmoka! Posebno pa svarimo one, ki je v njih posebno izrazito razvita tista slovanska slabost ki je od nekda že toliko nesrečno delovala na našo nso: da namreč ob vsaki neprimernosti padajo hkratu iz višav največjega optimizma dol v globino najhujšega pesimizma in celo obupavanja. Priporočamo torej — hladno kri.

Na naslov finančne in redarstvene oblasti v Trstu. Prejeli smo: Vaši dopisli iz Zaveji o pristranskem vršenju cestne policije in postopanju finančne straže odgovarjajo popolnoma resnici in smo g. dopisniku iskreno hvaležni, da je malce posvetil na — naše ceste. Če treba, se oglašijo kakor priče stranke iz vsega koperskega okraja. Imenoma jih navedemo, ako to želite. Sirogost in natančnost v službi — vse prav, ali vse to ne sme prehajati v krivico in pristranost. S strogostjo bodi vezana ujudnost, umestna obzirnost in — srce do ljudstva.

Avstrijski Lloyd naznanja z ozirom na nasprotna poročila inozemskih listov, da ostane parobrodna služba v Levantu tudi nadalje neizpremenjena.

Narodna delavska organizacija v Trstu sklicuje za jutri, 20. oktobra, t. l. ob 10 dopoldne JAVEN SPOD, ki se bo vril v veliki društveni dvorani, v ul. Sv. Frančiška št. 2. Dnevni red: Zahtevamo obrtno šolo.

Predmet shoda je za vse slovansko delavstvo velike važnosti. Pridite torej vsi, da pokažemo s tem, kako je naša zahteva po slovenski obrtni šoli upravičena!

CENTRALNI ODBOR „Nar. del. org.“

Jutri v Sv. Križ, kjer se vrši veselica društva „Skala“ in bo o tej priliki tudi cvečni dan.

Ženska skupina NDO priredi jutri (20. okt.) v veliki dvorani NDO, v ul. sv. Frančiška št. 2, l. plesni venček. Pred odmorom se pleše „nova narodna četvorka“ in dekoratni valček. Med plesom in odmorom posluje šaljiva pošta. Ples traja od 5 pop. do 10 zvečer. Plesovodja Fran B. Bano.

Svira orkester „Zveze jugoslovanskih železn.“
Vstopnina: Clani 70 vin, neclani 1 K
10 vin., članice 30 vin., nečlanice 70 vin.
K obilni udeležbi vabi Odbor.
Ženska CM podružnica sklicuje
radi „Božičnice“ važno sejo, ki bo v so-
boto ob 4 in pol pop. v družbeni šoli ul.
Acquedotto 20. K tej seji vabimo vljudo
vse g.e. odbornice, vse g.e. učiteljice vrtna-
rice in vse one, ki se zanjo zanimajo.

Slovensko gledališče.

„LJUBEZEN BEDI“

(„L'amour veille“).

Veseloigra v treh dejanjih. Spisala Fiers
in Caillavet.

Duševni proces v mladi, nedotaknjeni,
gotovo otroški ženski duši odtaj, ko jo
zadene dotlej nepoznani čas prve ljubezni,
pa do tedaj, ko dozori, prisiljen po bridki
prevari, ta nežni dekliški cvet v popolno
ženo: to je tema, ki sta ga obdelala fran-
coska pisatelja v tej veseloigri. Jaqueline
(g.ca Wintrova) je tak otrok, ki ga ne-
zvestoba soproga izpremeni v ženo, zaveda-
jočo se svoje vrednosti in z vso pravo
žensko odločnostjo in preudarnostjo se bo-
rečo za svojo ljubezen sedaj sama s seboj,
sedaj s svojo tekmovalko, sedaj zopet z njim,
s svojim soprogom, ali pa tudi namišljenim
ljubimcem.

G.ca Wintrova, ki jo je občinstvo prav
priskrčno pozdravilo ob njenem prvem na-
stopu na našem odru, je v polni meri
zadovoljila naše pričakovanje. Radi ji pri-
znamo popoln uspeh, vendar pa moramo
pripomniti, da je svojo igralsko moč naj-
odličnejše pokazala v onem resnem prizoru
s svojo tekmovalko Lucienno (g.ca Thaler-
jevo) v četrtem dejanju, kjer končno doseže
svoj cilj, zmago, vsled česar upamo, da
nam poda g.ca Wintrova svoje najboljše
šele v resnih dramskih ulogah.

G.ca Thalerjevi vse priznanje na njeni
dovršeno, do najmanjših podrobnosti krepko
in izrazito začetni in izvedeni igr.

G. Toplak v ulogi Andreja nam je sicer
kar zadeva igr, ugajal prav dobro. Tupa-
tam je bil morda nekoliko prehit. Nikakor
pa nam ni ugajala njegova maska, oni ne-
srečni rumeni lasje, ki so mu delali obraz
naravnost mrtvaško siv. Tako izživelega si
avtorja menda vendar nista mislila Andreja.

Uloga Augusta je uloga, ki edina prav-
zaprav daje komadu kolorit veseloigre, to se
pravi, skoraj burke: uloga učenjaka nerod-
neža, ki povsod prihaja prepozno, zlasti pa
tam, kjer ljubi. Igra bi zadobila popolnoma
drug značaj, da ta Auguste Wernet ni —
„August“. Toda tedaj bi bila avtorja morala
iskati igr drug konec, kajti da je August
vreden tekme Andrejev, potem bi pač
„ljubezen zastoj bedela“. G. Rajner je bil
August, kakor si ga le moremo želeli.

G.ca Iličičeva je podala ulogo učiteljice
glasovirja prav dobro in isto moramo reči
tudi o markizi de Jurigny g.e. Dragutinovi-
čeve. G. Boleslavski (Carter) prav imeni
ten strček in g. Šuman abbé z dežele, da
nam je res ugajal.

Manjše uloge so bile v rokah g.ca Ko-
vačičeve — prav dobra Roza, le suflerke
naj ne gleda preveč — g.e. Toplakove, g.ca
Železnikove in Lepuševe ter Rakarjeve in gg.
Pregarca in Iličiča.

Igra je tekla gladko, bila je dobro na-
študirana; radi priznamo, da nismo kmalu
videli na našem odru tako z okrožene pred-
stave. Inscenacija sicer prav primerna, le
soba v tretjem dejanju — Augustovo sta-
novanje — bi bila lahko dostojnejša. Uče-
njak, ki občuje v aristokratskih „krogih“,
menda vendar ne stanuje tako preprosto.
Posebej naj omenimo lepe damske toalete,
zlasti oni gg. Wintrove in Thalerjeve.

Kakor smo že omenili, je bil obisk pri
meroma prav dober in občinstvo s predstavo
zelo zadovoljno.

Jutri v nedeljo, 20. oktobra popoldne
ob 3-30 se ponovi ob ljudskih cenah
Fiers & Caillavet-eva veseloigra

„LJUBEZEN BEDI“

(„L'amour veille“).

Ta prekrasna in fina veseloigra, ki je
radi svoje notranje vrednosti in radi splošne
izborne interpretacije je dosegla na premijeri
neobičajno velik uspeh, je vodstvo gledališča
sklenilo ponoviti ob izredno znižanih cenah
imejoč pred očmi svojo kulturno nalogo.

Zvečer ob 8 pa je premijera
Johann Straussove operete

„CIGAN BARON“.

Ta svetovno slavna opereta, ki ima
malone značaj opere, slovi po vsem svetu
kot najboljši umotvor svoje vrste. Ta ope-
reta je edina, ki je našla zavetišče tudi na
dvorni operi na Dunaju. Naše gledališče
gotovo ni moglo podati občinstvu v tej
sezoni boljše operetne prvenke, nego je ta
slavni umotvor nesmrtnega „kralja valčkov“,
Johanna Straussa.

Tržaška mala kronika.

Trst, 18. oktobra 1912.

Nesreča vsled eksplozije plina. V
štedilju so se ponesrečili Valentin Dralc,
Viktor Vulič in Josip Bakš, ker je eksplo-
diral plin. Vsi trije reveži so hudo ranjeni
na glavi, na rokah in po vsem telesu. Spra-
vili so jih v bolnišnico.

Porotno sodišče.

Predseduje dež. sod. svetnik Clarici
prislednika dež. sod. svetnika Parisini in
dr. Pachor, drž. pravdnik dr. Zencovich
Obtoženci: Ivan Peterca, rojen v Lju-
bljani leta 1880., zasebni uradnik (brani-
telj dr. Mandić); Ivan Šober, rojen leta 1877,
zasebni uradnik (braniatelj dr. Laneve);
Vaclav Osvald, rojen v Pulji l. 1870., delavec
Fran Šusteršič, rojen v Praprovi v sežan-
skem okraju l. 1877., delavec (braniatelj dr.
Robba), in Rudolf Friedrich, rojen v Boden-
bachu l. 1871., privatni uradnik (braniatelj
dr. Rossi), ki so obtoženi

hudoodelstva goljufije.

Dne 26. julija t. l. je prišel k tvrdki
Franz & Kranz Rudolf Friedrich inkasir
račun za K 741 05 v dobro tvrdki Cramer
& Schwarz. Stvar pa se je zdela blaginju
Oskarju Hacklu nekoliko sumljiva in je tele-
foniral tvrdki Cramer & Schwarz, ki mu je
odgovorila, da ni nikogar poslala inkasir.
Na ta način je bila torej odkrita poizkušera
goljufija, ki jo je hotel izvršiti Friedrich
sporazumno z obtožencema Petercom in
Šoberjem.

Preiskava je nato dognala, da je Peterca,
ki je bil uslužben pri tvrdki Franz & Kranz
in je imel posel vključevanja došlih faktur,
vknjižil ponarejeni račun v fakturni štrac
v znesku K 756 40. Isto fakturo je tudi
vknjižil v likvidacijski knjigi, vsled česar je
postal oni račun izplačljiv. Račun je p. tem
Peterca izročil Friedrichu, da znesek inkasir-
pri blaginji.

Ivan Peterca in Šober sta priznala,
da sta se domenila s Friedrichom, da izvrši-
ta poizkus, in Šober je v preiskavi še pose-
bej priznal, da je obljubil Friedrichu 100 K
za njegovo „delo“. Friedrich je tudi potrdil
izpovedbo obeh sokrivcev, da sta mu nam-
reč izročila račun za inkasiranje, vendar pa
je zatrjeval, da je mislil, da je račun pravi.

Na enak način se je posrečilo Peterco
sporazumno s Šoberom, Osvaldom in Šuster-
šičem oslepiti triko Kranz & Kranz
s ponarejenimi računi za znesek nad K 2300.
Račune je tvrdki prezentiral Šober in glasili
so se na ime raznih tvrdk, ki so bile s prej-
omenjeno tvrdko v trgovskih zvezah.

Razprava.

Po izžrebanju porotnikov in prečitanju
obtožnice je bil zaslišan obtoženec Ivan
Peterca, ki se je priznal kriv. Prišel je me-
seca novembra l. 1911. iz Pule v Trst in
je bil sprejet v službo pri tvrdki Franz &
Kranz z mesečno plačo K 150.—. Ker je
imel dolgove v Pulji, je moral iskati posojil.
Moral je na mesec 10 K puščati tvrdki,
24 K plačevati posojilnici, 20 K trgovcu
za pohištvo, 34 K pa za prazno sobo.
V Pulo je moral pošiljati 15 K, in tako mu
ni ostalo za živeti sebi, ženi in dvema
otrokoma več nego 47 K mesečno. Tudi
Šoberju se je godilo slabo. Tako sta prišla
na to, da sta na podlagi nekega pomotoma
dvakrat vknjiženega računa si dala izplačati
od tvrdke v računu označeno svoto. Denar,
ki ga je inkasiral Šober, sta si pa razdelila
vsak pol.

Vsega skupaj je šlo za 11 računov
v skupnem znesku K 4640.—. Pri K 2330 —
je bil soudeležen Šober, pri K 257 — Šober
in Osvald, pri K 449 — Osvald, pri K 860 —
Šusteršič in Osvald, pri K 741 — pa Fried-
rich in Šober.

Obtoženec Peterca je popolnoma priznal
svoje dejanje in je povedal, da se je od-
prijel v Ljubljano, hoteč prositi svojega
očeta, da bi mu dal denar, da povrne škodo
tvrdki, da pa se potem ni upal povedati
očetu, s katerim se je svoj čas sprl, ker se
ni poročil po njegovi želji.

Obtoženec Šober je izjavil, da ni kriv,
da je sicer vedel, da so računi ponarejeni,
da pa je pomagal Peterci pri celi stvari,
ker ga je poznal že dolga leta in vedel,
da je sin bogatih staršev, in mu je Peterca
trdno obljubil, da z očetovo pomočjo povrne
na ta način si prisvojene zneske.

Rudolf Friedrich je priznal, da je po
Šoberjevem naročilu hotel inkasirati znesek
K 741 — pri tvrdki Franz & Kranz, da pa
je to storil le zato, ker ga je Šober zago-
tovil, da Peterca gotovo povrne tako pri-
dobljeno svoto.

Obtoženec Vaclav Osvald je izjavil,
da je kriv, da pa je delal v dobri veri.
Na Šoberjevo prošnjo je inkasiral nekaj
računov, za katere mu je dejal Šober, da
ima časa. Sprejel ni za to nič.

Obtoženec Franc Šusteršič je rekel,
da je nedolžen in da je vse delal le po
Osvaldovem nalogu. Dobil ni niti vinarja
in je mislil, da je Peterca trgovec, ki ima
pravico terjati denar od tvrdke. Inkasiral je
dva računa.

Po zasliševanju prič, ki so izpovedale
v smislu obtožnice, je sodišče stavilo poro-
tnikom vprašanja za vse obtožence na hudo-
delstvo goljufije.

Govoril je nato državni pravdnik in
potem branitelji, od katerih je dr. Mandić
lasti poudarjal, da njegov branjenec nikakor
ni imel namena oškodovati tvrdke, temveč
je hotel celo stvar do konca leta poravnati.
Zato je prosil porotnike, naj znižajo svoto
izpod 200 K. Porotniki so se tudi izrekli v
tem smislu, nakar je bila v pozni nočni uri
proglášena razsodba, po kateri je obtoženec
Peterca obsojen zaradi prestopka goljufije v
šinsečni strogi zapor, obtoženec Šober v
enoletni navadni zapor, dočim pa so bili
ostali trije obtoženi oproščeni.

:: Paroplovna družba S. L. A. D. Tripcovich & Ci. Trst

Ekspresno Trst-Benetke in nazaj

po morju.

Prevoz v 3 urah s krasnim in zelo hitrim parnikom na turbine

s tremi vijaki

„VENEZIA“

s tremi vijaki

opremljenim z vsem modernim komfortom ter s saloni I., II. in III. razreda.

Odhod iz Trsta: vsaki dan ob 8 zjutraj. — Odhod iz Benetk: ob delavnih
ob 1:30 popoldne, ob nedeljah ob 7 zvečer.

VOZNE CENE:

Iz TRSTA:

Tja: I. razred K 12 40; II. razred K 8 40; III. razred K 5 40.

Iz BENETK:

Tja: I. razred Lir 3—; II. razr. Lir 8 30; III. razred Lir 5 30.

Tja in nazaj (veljavno 15 dni)

I. razred K 18 50; II. razred K 12 50; III. razred K 8 20.

I. razred Lir 19—; II. razred Lir 13—; III. razred Lir 8 50.

Nedeljski izlet Trst-Benetke in nazaj: I. razred K 12—; II. razred K 9—; III. razred K 6—.

FINA BUFETNA POSTREŽBA.

Vozni listki se prodajajo: V TRSTU: pri Mandel & Co, menjalnica, Borzni trg št. 12; P. Christofidis, potovalna agencija, Palace Hotel; Urad za potovalce Avstr. Lloyd, Lloyd, Riva Schiavoni. — Listki se razun tega lahko kupijo tudi v družbini kočiji v Trstu na pomolu S. Carlo — v Benetkah v Bacino San Marco.

Fridržan preklic in spremembe na podlagi službenega pomorskega pravilnika.

Julio Meinl uvoz kave

Nova filijalka

Corso 30 - Trst - Corso 30

Danes se je odprl

Buffet Bolle

v Rojanu, ul. Montorsino 9.

Prodaja se vsakovrstno prekajeno meso
in klobase. — Točijo se izborna vina in
prvovrstno pivo. — Za obisk se priporoča

Fran Bolle, lastnik.

Naznanilo prevzetja.

Podpisani naznanjam p. n. občinstvu,
da sem prevzel dobroznano

žganjarno

v ulici Ghega 10

(ex Bonefačić)

ter se priporočam za mnogobrojen obisk.

Zagotavljajoč točno postrežbo z najboljšim blagom se priporoča

Voditelj: Fran Szolik.

Anton Turk,

lastnik.

— ZDRAVNIK — Dr. D. KARAMAN

specijalist za notranje bolezni in za
bolezni na dihalih (grlo in nos)

ordnuje na svojem stanovanju v Trstu,

Corso št. 12

od 11 1/2 do 1 1/2 in od 4 1/2 do 5 1/2 popoldne.
TELEFON 177/IV.

Dr. Pečnik

(Dr. PETSCHNIGG)

Trst, via S. Caterina šte. 1.

Zdravnik za notranje (splošne) bolezni:
8—9 in 2—3 in specijalist za kožne in
vodne (spolne) bolezni: 11—1 in 7—7 1/2.

UMETNI ZOBJE

Plembiranje zobov

Izdiranje zobov brez

= vsake bolečine =

Dr. J. Čermák V. Tuscher

sobozdravnik konces. zobni tehnik

— TRST —

ulica della Caserma šte. 13, II. n.

Prodaja se po tako nizkih cenah, kakor še nikje in nikoli

**lekarna „GALENO”,
VIA S. CILINO - TRST.**